

ærede Formands Tillæbelse oplæse nogle ganske korte Stykker af denne Artikel. Forfatteren siger: „Forskjellen er vel noget mindre fremtrædende, naar Elever, der komme fra Højskolerne, sammenlignes med Elever, som enten paa en Fortættelsesstole eller ved flittig Benyttelse af Undervisningen i en Aftenstole have erhvervet sig saa gode almindelige Skolekundskaber, at de ikke i denne Henseende staa tilbage for de Elever, der have benyttet Højskolens Undervisning. Men selv om de saaledes tilskyndende ere lige saa godt forberedte til at deltage i Landbrugsundervisningen, saa er der meget ofte den Mangel ved deres Forberedelse, at Personlighedens Udvikling er saa lidt kjendelig, hvorfor saadanne Elever trods gode Evner saa hyppig vise Mangel paa virkelig Tilægnelse og selvstændig Opfattelse af det, de have lært.“ Saa citerer han senere i Artiklen en Udtalelse af en bekendt Mand, afdøde Inspektør Buus, der havde en stor Erfaring med Hensyn til unge Menneskers Uddannelse i Landbruget. Denne udtaler udtrykkelig i en Erklæring til Landhusholdningssekskabet, at „for et ungt, kraftigt og velbegavet Menneske med Værelshyt og i 18—20 Aars Alderen kunne de positive Kundskaber, der tilægnes i et eller to Halvaar paa en Højskole, nok udjevne Forskjellen mellem Almueundervisningen og Højskolens Undervisning.“ Han fremhæver særlig, at et ungt Menneske ganske vist kan tilegne sig positive Kundskaber i en yngre Alder, men at det netop ofte sker paa Lands-Modenhedens og Modtagelighedens Beføstning. I den unge Alder tilegne de unge Mennesker sig ganske vist nogle Kundskaber, men tabe maaste netop derved Evnen til i Fremtiden i endnu højere Grad at tilegne sig dem; de tabe nemlig Landsmodenheden, de tabe Blikket for, hvad det kommer an paa i det Hele taget. Dermed skal jeg tillade mig at anbefale det af mig stillede Forslag samt at fraraade at vedtage det af 15 ærede Medlemmer stillede Vædringsforslag.

Bjornbat: Ja, det er meget rart, at den ærede Ordsfører har faaet en jagtyndig Medstøder i den haarde Kamp, som han maa stride for de 18 Aar. Det turde jo være saa meget mere nødvendigt, som man maa forudsætte, at den ærede Ordsfører intet Begreb har om de Forhold. Derfor kan jeg saa godt forstaa, at det ærede Medlem med særlig Iver fastede sig over den Avisartikel, som han havde fremme. Jeg har ikke læst Avisartiklen og skal derfor heller ikke indlade mig paa den, for efter det Referat, som

den ærede Ordsfører gav af Artiklen, kan man ikke blive synderlig klog paa, hvad den indeholder. Jeg skal ikke lade mig friste til her at komme ind paa en vidtløftig Diskussion om pædagogiske Spørgsmaal, jeg oppfatter det, som her foreligger, ganske simpelt som et Forsøg fra Udvalgets Side, men efter min Formening et uheldigt Forsøg, paa at udelukke Fortættelsesstoler fra at faae Del i den almindelige Højskolebevilling. Det har jo nemlig været Tilfældet, at Skoler, som have benævnt sig Fortættelsesstoler, have været optagne blandt de anerkjendte Stoler, de Stoler, hvis Elever kunne faae Understøttelse af de Midler, der uddeles til uformuende Elever. Det har ikke været noget stort Antal, jeg tror en 5—6 Stykker, der har været opført derpaa, og i Diebliffet tror jeg, at Antallet er endnu mindre. Jeg skal ikke sige noget Yderligere om denne Udskillelse mellem Fortættelsesstoler og Højskoler end dette, at jeg tror, at det er rent tilfældigt, om en Skole kommer til at bære det ene Navn eller det andet, og det vil ikke være muligt at gjøre dette Skjel saaledes, at man virkelig kan gjøre det retfærdigt. En kan foretætte den bestednere Form at kalde det en Fortættelsesstole, en Anden kan foretrække den mere fordringsfulde Form at kalde det en Højskole, og Undervisningen kan dog i og for sig være den samme. Naar man absolut vil holde sig til de 18 Aar, saa mener jeg, at den Kur, man anvender, er for skarp, og det vil i højeste Grad blive de smaa Højskoler her i Landet til Glæde. Der er jo en almindelig Tendents i denne Sal til at tale til Gunst for de Smaa, og jeg burde derfor maaste ogsaa forudsætte, at jeg havde nogen Ørenhød, naar jeg lagde et lille godt Ord ind for de Smaa i Samfundet, for de smaa Højskoler. For de mindre Højskolars Vedkommende vil det ubetinget blive en overordentlig trykkende Bestemmelse denne, at man ikke maa regne Elever under 18 Aar med i Beregningen af Skolens Aarslever, idet det nemlig saa uhyre let vil have til Følge, at Stoler, som fuldstændig ere berettigede til at faae Understøttelse, ville staa uden at kunne faae den i Loven tilsigtede Understøttelse. At der ikke er saa ganske saa Elever, det her dreier sig om, er jeg i Stand til i Dag at kunne levere om ikke just noget Bevis for, saa dog et lille Bidrag til Bedømmelsen af. Naar man ser paa de Dplysninger, man har, ikke de sidst foreliggende, men fra tidligere Aar, naar man ser paa de fra Skolerne indsendte Stemaer med Dplysninger, saa deles Eleverne i 3 Aldersklasser, nemlig 15—18 Aar, 18—25 Aar og over 25 Aar. Det viser sig da,